

Wildebuur

KONING VAN DE DUINEN

Ze zijn groter en ruiger dan de roodbruine Schotse hooglanders. En heilzaam voor ons duingebied. Dertien wisenten lopen er in het Kraansvlak. Boswachter Ruud Maaskant vertelt waarom de bizon als buurgenoten zo bijzonder zijn.

tekst: Tineke Verhoeven | fotografie: Ruud Maaskant

E

En dan zien we ze, eindelijk, de wisenten, meer dan tien! Een machtig gezicht. We zijn al zeker een uur op pad met onze paarden om ze te spotten. Niet over de ruitersporen, maar dwars door het terrein. Een rit die je alleen onder begeleiding kunt maken. Een gids van de manege rijdt achter, de boswachter voor.

Op flinke afstand houden we de paarden in, zwijgend, er heerst rust in dit heuvelachtige, weidse duingebied. De ene kudde bekijkt de andere. Ze staan daar imposant en waardig, echte Europese bizons. Ergens in de verte zie ik twee mensen op een duintop, een van hen is Ruud Maaskant, boswachter bij PWN. Hij houdt in de gaten wat er gebeurt, hoe de beesten reageren op de paarden, en de paarden op hen.

Gewoon in de achtertuin

Heel veel later spreek ik Ruud, die hier al 32 jaar boswachter is. “Wisenten zijn net zo bijzonder als de neushoorn in Afrika,” vertelt hij. “En ze staan gewoon in onze achtertuin. Momenteel dertien stuks, want we hebben al veel dieren uitgeplaatst naar natuurgebieden in Nederland, Spanje en Tsjechië. Dat was een van onze doelen.” Zijn ogen glinsteren: “Ach, er is zo veel waar we trots op zijn... Het terugfokken, zeker, de wisent is intussen minder bedreigd, maar we doen meer.”

Ruud pakt een oversized formaat halsband uit de kast en laat zien hoe daar een GPS-zender in verwerkt zit. “Hier-

mee kun je de positie van de kudde bepalen. De leid-koe heeft zo’n band om. Dan hoeven we niet een dag te zoeken als we de dieren willen observeren. We doen namelijk nog steeds onderzoek en hebben al veel studenten over de vloer gehad. Zij schrijven scripties, geven input, komen met ideeën. We onderzoeken bijvoorbeeld de interactie met andere beesten, eetgedrag en hun terreingebruik.” De samenwerking met universiteiten ziet hij als een succes. En ook de kennisuitwisseling met andere landen: “Engelsen, Denen en Duitsers komen bij ons kijken. En eens per jaar houden we een conferentie in Polen, waar de wisent de ‘koning van het bos’ heet.”

Veilige afstand

De beheerders van de wisentenkudde in het Kraansvlak hebben inmiddels een reputatie opgebouwd. Ruud: “Buitenlandse gasten zijn verrast over hoe we het hier aanpakken. Zo zijn we een van de weinige beheerteams die niet bijvoeren. Zelfs in Polen gebeurt dat. Ons doel is de natuur zijn gang te laten gaan, zolang de dieren zich red- den. Dat monitoren we eens per maand via een bodyscore. En dan dit.” Hij pakt de mega halsband op. “Samen met SmartParks zijn we een zender aan het bouwen die vijf jaar langer meegaat. Van de huidige sensor is de batterij al na één jaar op. De nieuwe geeft meer informatie over de dieren, of ze eten, lopen of rusten, en of er mensen in de buurt zijn.” De zender is eerst uitgeprobeerd op hooglanders en wordt

>>

‘Wisenten zijn net zo bijzonder als de neushoorn in Afrika. En ze staan gewoon in onze achtertuin’

momenteel wisent-proof gemaakt. Want wisenten zijn veel steviger. De dieren moeten de band kunnen afwerpen en hij moet ook nauwkeurig zijn.

Of wisenten gevaarlijk zijn? “Nee joh,” lacht Ruud, “het zijn grazers, geen vleeseters.” Dan serieus: “Het is eerder andersom, mensen doen gevaarlijke dingen. Je moet wisenten beslist niet voeren. Deze beesten hebben een comfortzone van minimaal vijftig meter. Dan blijven de dieren hun eigen ding doen en dat is wat we willen. Kom je dichterbij, dan lopen ze weg voor hun eigen veiligheid. Met kalfjes erbij zijn ze nog alerter. Houd dus altijd flinke afstand. Dat geldt ook voor de konikpaarden en hooglanders. Hun comfortzone bedraagt 25 meter, zo is via proeven ondervonden.” Mensen moeten weer leren met natuur om te gaan, denkt hij. “Je wilt een gebied als dit niet hermetisch afsluiten. Daarom organiseren we excursies. Zodat we kunnen uitleggen wat de beesten doen en hoe je veilig blijft.”

Zandbaden

Wisenten hebben zeker een meerwaarde voor het duingebied. Ze gedragen zich anders dan hooglanders en eten andere, meer houtige gewassen. De dieren rollen veel en graag in het zand, daarmee woelen ze grond om. De stuifkuilen die door hun zandbaden ontstaan, vormen een habitat voor zandhagedissen, insecten, vlinders en meer kleine dieren. Ruud: “Dan gaat zo’n omgeving weer twintig jaar mee, dat is duinbehoud. Mede dankzij de wisent zie je hier weer konijnen en bijzondere planten. Het is niet alleen een imposant dier, maar ook een belangrijk onderdeel van de hele keten.”

De wisenten hebben nieuwe, waardevolle informatie opgeleverd voor natuurbeheer, en veel samenwerkingen met experts en organisaties in binnen- en buitenland. Ook dat maakt het voor PWN en voor Ruud in zijn rol van boswachter een succes: “In coronatijd merken mensen hoe belangrijk natuur is en dat we daar dus zuinig mee moeten omgaan. En als je in deze regio woont, heb je het geluk van een wel héél mooie achtertuin,” besluit hij trots. ■

Meer weten over de grootste grazer van Europa? Kijk op [wisenten.nl](https://www.wisenten.nl).